

REZOLUCIJA O OBRAZOVANJU

Polazeći od odredbi Ustava Bosne i Hercegovine, kao i entitetskih i kantonalnih ustava, kojima se garantuju osnovna ljudska prava među kojima i pravo na obrazovanje;

Polazeći od međunarodnih dokumenata, deklaracija, konvencija i povelja koji predstavljaju sastavni dio ustavnih prava naše zemlje, odnosno čija je BiH potpisnica, a prije svega:

- Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (1948.);
- Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda i dopunskih protokola (1950.), koja definira i osigurava obrazovanje jednim od osnovnih ljudskih prava;
- Deklaracije o pravima djeteta (1959.), kojom se zabranjuje diskriminacija djeteta i kojom se osigurava pravo na obrazovanje;
- Konvencije protiv diskriminacije u obrazovanju (1960.);
- Evropske socijalne povelje (1961);
- Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (1965.);
- Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije žena (1979.);
- Konvencije o pravima djeteta (1989.);
- Deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim ili jezičkim manjinama (1990), te
- Evropska povelje o regionalnim jezicima i jezicima manjina (1992.).

Imajući u vidu da se BiH obavezala da će osigurati ostvarenje najvišeg nivoa zaštite međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i da je članom II Ustava BiH utvrđeno da će se prava i slobode predviđene Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, među kojima je i pravo na obrazovanje, kao i pratećim protokolima, direktno primjenjivati u pravnom sistemu BiH, te je istima dat prioritet nad ostalim domaćim pozitivnopravnim propisima,

Polazeći od činjenice da obrazovanje danas predstavlja jedan od osnovnih kriterija konkurentnosti, kao i to da je uz zapošljavanje i ekonomiju, sigurno najvažniji element kojim se određuje socijalni i ekonomski položaj, te politika društvenog razvoja,

Uvažavajući činjenicu da je razvoj kulture i sporta važan dio ukupnog društvenog razvoja,

Rukovodeći se time da se obrazovanje ubraja i među društvena i privredna prava, te da razvoj nauke i naučno-istraživačkog rada predstavlja okosnicu razvoja zemlje,

Socijaldemokratska partija BiH opredjeljena da BiH uspostavi reformiran, kvalitetan, nediskriminatorski, depolitiziran, funkcionalan i racionalan sistem obrazovanja na Drugom Vanrednom Kongresu održanom 29.10.2011. godine donosi:

REZOLUCIJU O OBRAZOVANJU

Imajući u vidu da je Bosna i Hercegovina na osnovu ustavom i međunarodnim dokumentima zagaranovanih prava, dužna osigurati ostvarivanje prava na obrazovanje kao jednog od temeljnih ljudskih prava i sloboda,

Cijeneći da uslijed neefikasne i neefektivne državne strukture uslovljene ustavnim uređenjem i neprovođenjem adekvatnih ustavnih reformi, Bosna i Hercegovina nije konkurentna, kako u regionalnim tako i u evropskim i globalnim okvirima,

Imajući u vidu postojeće stanje u obrazovnom sistemu u Bosni i Hercegovini, da se reforma obrazovanja provodi veoma sporo i neujednačeno, da je prisutna diskriminacija i segregacija u obrazovanju, te da je visoka javna potrošnja u oblasti obrazovanja praćena slabim rezultatima obrazovnog procesa,

Socijaldemokratska partija Bosne i Hercegovine u skladu sa svojim programskim ciljevima i opredjeljenjima od svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini traži da se u potpunosti ispoštuju sljedeći principi te obezbjedi:

- Dosljedno provođenje Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- Otklanjanje svih vidova diskriminacije, segregacije i korupcije u obrazovanju;
- Potpuno provođenje reforme predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja s ciljem uspostavljanja kvalitetnog, efikasnog i konkurentnog obrazovanja;
- Osiguravanje jednakog pristupa obrazovanju za sve građane;
- Potpuno provođenje i ujednačavanje reforme visokog obrazovanja u skladu s međunarodnim dokumentima koje je prihvatila i potpisala Bosna i Hercegovina;
- Osiguranje akademske i studentske mobilnosti, i priznavanje obrazovnih kvalifikacija u cijeloj Evropi;
- Osiguravanje uslova za naučni i tehnološki razvoj BiH kao okosnice ukupnog razvoja zemlje i društva;
- Povećanje ulaganja u obrazovanje, nauku, **kulturu i sport** kao najproduktivniju investiciju **u razvoju društva**.

Cjelokupnu reformu obrazovanja potrebno je i moguće unaprijediti uspostavljenjem najmanje četiri jednako važna okvira u kojima će se ona odvijati: zakonodavni, institucionalni, finansijski i strateški okvir javnih politika. U tom cilju, obrazovni sistem BiH mora se razvijati kroz blisku suradnju i koordinaciju obrazovnih institucija na svim nivoima, a to podrazumijeva razvoj i usklađivanje zakonodavstva, obrazovne politike, strategija i razvojnih planova.

U okviru poboljšanja obrazovanja definišu se sljedeći prioriteti:

- Povećavanje opšteg nivoa obrazovanosti stanovništva (osiguranjem preduslova za uvođenje besplatnog predškolskog i osnovnog obrazovanja, osiguranjem podrške sistemskom povećanju broja upisa u visokom obrazovanju, te uspostavom sistema za obrazovanje i obuku odraslih);
- Uklanjanje svih vrsta diskriminacije i segregacije u obrazovnom i vaspitno/odgojnom sistemu u Bosni i Hercegovine. Razlike unutar obrazovnog i vaspitno/odgojnog sistema mogu nastati samo na osnovi rada, zalaganja, kreativnosti, odgovornosti i konstruktivne djelatnosti pojedinaca. U okviru toga SDP BiH će svoju aktivnost posebno usmjeriti na ukidanje već ustaljene prakse odvajanja djece koja se odvija u *“dvije škole pod jednim krovom”*, te na zaustavljanju pojava

elitističkog odvajanja i diskriminacije na osnovi socijalno-imovinskog statusa u javnim obrazovnim ustanovama;

- Sprovođenje reforme srednjeg obrazovanja i ujednačavanje nastavnih planova i programa;
- Izrada normativnog okvira za uvođenje državne/eksterne mature;
- **Reforma i revizija udžbeničke politike koja će rezultirati odobravanjem najkvalitetnijeg i jednog udžbenika za isti predmet i isti razred u devetogodišnjem osnovnom obrazovanju;**
- Osiguravanje da ishodi obrazovanja i stečene kompetencije odgovaraju potrebama tržišta rada i konkurentne ekonomije, kao i potrebama naučno-tehnološkog razvoja;
- Naučno-tehnološka istraživanja i obrazovno vaspitno/odgojni sistem moraju biti u funkciji osnovnog pokretača ekonomskog, društvenog i kulturnog razvoja;
- Osiguravanje informatizacije i modernizacije odgojno-obrazovnih ustanova na svim nivoima. To podrazumijeva i digitalizaciju našeg naučnog i kulturnog nasljeđa. Time bi se dodatno doprinijelo ubrzanju i boljoj kvaliteti naučno – istraživačkog rada i obrazovnog sistema;
- Nastavak reforme visokog obrazovanja započetih pristupanjem Bolonjskoj deklaraciji i Lisabonskoj konvenciji, a koja podrazumijeva ujednačavanje organizacije tri ciklusa studija, modularizaciju nastavnih planova i program, cjelovitu implementaciju Evropskog sistema prijenosa bodova (ECTS), omogućavanje mobilnosti studenata i nastavnog osoblja kako unutar tako i van BiH, uspostavljanje integriranog univerziteta, razvijanje istraživačkih aktivnosti na univerzitetima uz neophodnu saradnju sa privrednim sektorom;
- Stimuliranje i promoviranje programa saradnje s EU obrazovnim institucijama. Povezanost povećanog opsega obrazovanja i ekonomskog rasta je velika, zbog toga je uvođenje većeg obuhvata, naročito visokim obrazovanjem i treningom glavni prioritet za zemlju koja teži ostvarivanju većeg kvaliteta života. Obrazovni sistem BiH u uslovima globalne konkurentnosti mora imati evropsku dimenziju i podrazumijevati punu internacionalizaciju u svim obrazovanim institucijama koja prije svega obuhvata mobilnost nastavnika, inostranu literaturu, nastavu na stranim jezicima, međunarodnu saradnju i mobilnost;
- Rješavanje položaja institucija nauke i kulture koje su se do potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma nalazile u nadležnosti Republike BiH;
- Reforma sistema finansiranja obrazovanja s ciljem povećanja efikasnosti obrazovnog sistema (uspostavom dodatnih modela finansiranja obrazovanja i utvrđivanjem okvirnih obrazovnih normativa i standarda). Visoka javna potrošnja u oblasti obrazovanja do sada je praćena slabim rezultatima u obrazovnom procesu.

Imajući u vidu opće interese, ciljeve i potrebe Bosne i Hercegovine na njenom putu ka Evropskoj Uniji, neophodno je u narednom periodu inicirati i provesti korjenite promjene u oblasti nauke, tehnologije i istraživanja, koje će omogućiti ozdravljenje i jačanje konkurentnosti privrede i poduzetništva kao najvažnijih faktora sveukupnog razvoja društva. Ovo je posebno značajno, ako se ima u vidu da su nauka, istraživanje i tehnološki razvoj istaknuti kao prioritetni ciljevi politike i djelovanja Evropske Unije. Naučni i tehnološki razvitak je, također, od posebnog značaja za reintegraciju i dalji razvoj bosanskohercegovačkog društva u cjelini. Stoga je prioritetne aktivnosti neophodno usmjeriti ka:

- Donošenju Strategije razvoja nauke u Federaciji BiH i pravnog okvira za njenu implementaciju;
- utvrđivanju stvarnog stanja i potreba u naučnoistraživačkom i istraživačkorazvojnom sektoru (statusna pitanja institucija, kadar, prostorna i naučnoistraživačka infrastruktura);
- uspostavi naučno-tehnološke i poslovne infrastrukture putem izgradnje savremene naučno-tehnološke i poslovne baze, unapređivanjem saradnje istraživačkih organizacija i privrede te uspostavljenjem institucionalnog okvira za razvoj istih;
- intenziviranju provođenja aktivnosti, koje se odnose na podršku razvoju naučnoistraživačkog i istraživačkorazvojnog sektora u Bosni i Hercegovini (putem finansiranja naučnoistraživačkih i istraživačkorazvojnih projekata; podrškom školovanja, naučnog i stručnog usavršavanja kadrova; nabavkom prioritetne opreme za naučnoistraživački i istraživačkorazvojni rad;

podrškom organiziranja naučnih skupova i učešća domaćih naučnika, inovatora i mladih istraživača na međunarodnim naučnim skupovima i drugim manifestacijama; podrškom izdavanja referentnih domaćih naučnih i stručnih časopisa);

- osiguranju pristupa relevantnim međunarodnim naučnim bazama podataka;
- poticanju i podršci osnivanju novih i uspostavi posebnih programa za revitalizaciju postojećih naučnoistraživačkih i istraživačkorazvojnih institucija, te njihovo prestrukturiranje u skladu sa zahtjevima i potrebama privrede i procesa EU integracija;
- uspostavljanju kontakata i izradi evidencije bosanskohercegovačke naučne dijaspore u odgovarajućem obliku, te stvaranju preduslova za njeno aktivno učešće u razvoju bosanskohercegovačke privrede i društva;
- uspostavljanju saradnje i partnerskog odnosa između naučnoistraživačkog i istraživačkorazvojnog sektora, te privrede i poduzetništva u Bosni i Hercegovini;
- Povećanju finansijskih podsticaja i izdvajanja na svim nivoima za ulaganja u nauku, istraživanje i pronalazaštvo i uvođenju novih programa.

Da bi se povećala konkurentnost bh. privrede potrebno je ojačati inovativno-tehnološke aktivnosti i povezati ih s preduzećima. Jedan od postojećih resursa koji može bez većeg ulaganja pomoći u povećanju kvaliteta bh proizvoda, kao i u kontroli i sprečavanju uvoza loših i štetnih proizvoda, su laboratorije u sastavu univerziteta, instituta i privrednih organizacija.

Uključenje u svjetske naučno-istraživačke i tehnološke tokove, unaprijeđenje saradnje na međunarodnom planu u oblasti istraživanja i tehnološkog razvoja s posebnim akcentom na bolju integraciju u evropski i svjetski istraživački prostor, otvaraju vrata i inovativnosti i konkurentnosti naših proizvoda i usluga, naučnih, tehničkih i tehnoloških dostignuća.

Pored stalnog učenja i usavršavanja, učešće u međunarodnim projektima omogućuje osiguravanje dodatnih finansijskih sredstava, podizanje tehnološkog nivoa, prezentaciju naših kadrova, mogućnosti i dostignuća, razmjenu svih vrsta informacija i povećava šansu za veće investiranje stranog kapitala i otvaranje novih pogona i radnih mjesta u Bosni i Hercegovini.